

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Захари Емилов Торманов, ЮФ на УНСС, научна специалност „Гражданско и семейно право“, професионално направление 3.6. „Право“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Граждански процес“, професионално направление 3.6. „Право“ в ЮФ на УНСС, Катедра „Частноправни науки“

Автор на дисертационния труд: Васил Райчев Райчев

Тема на дисертационния труд: „Искове на кредитора в изпълнителното производство“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1434/05.06.2023 г. на Заместник ректора по научноизследователската дейност и международното сътрудничество на УНСС.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Със Заповед № 1434/05.06.2023 г. на Заместник ректора по научноизследователската дейност и международното сътрудничество на УНСС съм определен за член на журито за защита на посочения по-горе дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Бяха ми представени: дисертацията, декларация за оригиналност, автореферат, публикации по темата, справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ. След запознаване с представените ми материали давам следното становище:

Информация за дисертанта

Дисертантът е завършил специалност „Право“, специализация „Правораздаване“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ с отличен успех през 2016 г.

Зачислен е като докторант по „Граждански процес“ в редовна форма на обучение през 2020 г. в Катедра „Частноправни науки“ на ЮФ на УНСС. Отчислен е с право на защита.

Паралелно с обучението си по „Право“ и с докторантските си изследвания докторантът е обогатявал правната си квалификация с участие в множество обучения в реномирани американски и европейски университети. В периода след завършване на специалност „Право“ да сега дисертантът проявява устойчив интерес към публикационна дейност, като публикациите му са в различни области на частното право.

От 2017 г. е младши адвокат, а от 2019 г. – адвокат към Софийска адвокатска колегия. През учебната 2021-2022 г. е хоноруван асистент по Гражданско процесуално право в ЮФ на УНСС.

Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е в обем от 257 страници и включва: съдържание; увод; изложение в четири глави; заключение и библиография.

Списъкът на цитираната литература включва 66 източника на български език и 19 източника на чужди езици (английски, френски, руски и испански). Направени са 514 бележки под линия. Цитиранията на чужди научни виждания са направени коректно с посочване на автора, източника и точното им място.

Като обем и в структурно отношение дисертацията отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и възприетото за такъв вид научни разработки.

Обект на изследване в дисертацията са два иска, които предоставят защита на кредитора в заповедното производство и в изпълнителния процес, а именно искът по чл. 622 ГПК и искът по чл. 464 ГПК. Избраната тема е актуална и с голямо практическо значение. Научното изследване е изградено върху актуалните законодателни разрешения и новата съдебна практика, особено

тълкувателната практика на ВКС. Въвеждането на заповедното производство с приемането на действащия ГПК, в сила от 1.03.2008 г., постави множество въпроси пред правоприлагането. Важни практико-приложни и научни проблеми възникнаха и по отношение на правната природа и особености на един от разгледаните в дисертацията искове – искът по чл. 622 ГПК.

Искът по чл. 464 ГПК има своя „аналог“ в отменения ГПК – искът по чл. 359 ГПК (отм.). Въпреки това цялостното му научно изследване в контекста на новата правна уредба и развитието на съдебната практика има важно научно и практическо значение.

Изследването е правилно методологически поставено като са открити обектът и предметът на изследване и са поставени научните цели и задачи. Използвани са обичайните за правните изследвания методи като историческия и сравнителноправния методи, както и индуктивен и дедуктивен метод и правно-догматичния метод.

Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертантът е извършил систематично и качествено научно изследване, като цялостно е анализирал проблематиката относно изследваните правни фигури. Построението на разсъжденията, доводите и аргументите в защита на поставените тези показват вече изграденото умение на автора за идентифициране на проблемите, формиране на собствени научни тези и аргументирането им.

Систематичното изследване на двата иска, предмет на дисертацията, и правилната методологическа постановка са довели до постигането на необходимите научни и научно-приложни резултати с приносен характер. Като примери за такива могат да бъдат посочени следните:

1. Цялостното и систематично изследване на иска по чл. 422, ал. 1 ГПК;
2. Разглеждане на изследваните правни фигури в исторически план и съпоставянето им с подобни по ЗГС, ЗЗП и ГПК (отм.);

3. Виждането, че исковото производство по чл. 422, ал. 1 ГПК, когато ответникът е починал преди предявяване на иска, не следва да бъде прекратено като недопустимо, а да се отчете спецификата на производството като продължение на образуваното заповедно производство – с. 103;

4. Тезата, че при поръчителство, подаденото от един от солидарните длъжници възражение възпрепятства влизането в сила на заповедта по отношение на всички – с. 122;

5. Цялостното и систематично изследване на иска по чл. 464, ал. 1 ГПК;

6. Разсъжденията относно оценяемостта на иска по чл. 464, ал. 1 ГПК и начина на определяне на дължимата такса. Заслужава подкрепа тезата таксата да се определя върху размера на вземането на ищеца-кредитор, което би останало неудовлетворено, ако в разпределението участва оспореното вземане. Тази теза и особено посочените от автора други възможни разрешения на проблема се нуждаят обаче от по-обстойна аргументация – с. 189;

7. Разсъжденията относно обезпечителната нужда при иска по чл. 464, ал. 1 ГПК, разгледана в двете хипотези: 1) когато искът е отрицателен установителен и е предявен в едномесечния срок от разпределението, и 2) когато искът е осъдителен, предявен след този срок – с. 231;

8. Обосноваване на отговорност от ищеца при неоснователност на иска по чл. 464, ал. 1 ГПК и определяне на обезщетение, в размер на законната лихва – с. 239;

9. Предложение за прецизиране на заглавието на разпоредбата на чл. 464, ГПК като е предложено то да стане „Оспорване вземането на конкуриращ вискател“.

Оценка на публикациите по дисертацията

В автореферата са посочени следните публикации на дисертанта, които ми бяха предоставени:

- Защитата на кредитора срещу вземането на друг конкуриращ кредитор в духа на първите български граждански процесуални закони. – Юридически свят, № 1, 2023.

- За изменението на иска на кредитора за установяване на вземането му по издадена заповед за изпълнение. – Търговско и облигационно право, № 5, 2023.

- За иска на кредитора за оспорване на вземането на друг конкуриращ кредитор с предмет публично вземане. – Административно правосъдие, № 3, 2023.

Публикациите са в специализирани правни списания с редакционни колегии. Публикациите са направили достойние на научната общност част от включените в дисертацията проблеми още в хода на изследването.

Дисертантът има и публикации по проблеми извън обхвата на дисертацията, което показва трайния му интерес към научни изследвания.

Оценка на автореферата

Представен е автореферат от 30 страници на български и английски език. В автореферата коректно са посочени обектът и предметът на изследване, научната методология, представено е накратко съдържанието на дисертацията. Авторът е посочил основните си тези в дисертацията и приносните ѝ моменти, според своето виждане. Представени са и предложенията *de lege ferenda*.

Критични бележки и препоръки

Дисертацията се отличава с добър и прецизен правен изказ и логично построение на основните тези и аргументите към тях. Относно дисертацията обаче могат да се направят и някои критични бележки и препоръки.

Част от включения в дисертацията исторически преглед не е достатъчно фокусиран и се споменават правни фигури, които имат малко общо с изследваните.

Тезата на автора за нищожност на арбитражната клауза при издадена заповед за изпълнение, поради невъзможен предмет, смятам за трудно защитима или най-малкото се нуждае от много по-солидна аргументация. Подаването на заявление по заповедно производство не трябва да се превръща в инструмент за заобикаляне на уговорена между страните арбитражна клауза.

Струва ми се излишно отклонение излагането на две страници на вижданията на няколко автори за същността на записа на заповед (с. 113-114).

Тезата за възможността ищецът-кредитор да се позове на давност по оспореното вземане на ответника-кредитор има рационално „зърно“, но се нуждае от много по-солидна аргументация. Самият автор изключва възможността ищецът-кредитор да се позове на разваляне на договора или да заяви такова, дори когато има основание за това. По сходен начин стои въпросът и за позоваване на унищожаемост. Порокът във волята на ответника-длъжник не прави договора априори недействителен. Дали може ищецът-кредитор да релевира в производството по чл. 464 ГПК изтекла давност, съответно унищожаване на договора - струва ми се по-скоро „не“. Обратната теза се нуждае от много сериозно обосноваване, опит за каквото има по отношение на давността, а по отношение на унищожаването – само е споменато.

Заклучение и крайна оценка

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и на ППЗРАСРБ, като съдържа научни и научноприложни резултати, представляващи оригинален принос на кандидата в науката.

Крайната ми оценка за дисертационния труд на Васил Райчев Райчев на тема: „Искове на кредитора в изпълнителното производство“ е **ПОЛОЖИТЕЛНА.**

Постигнатите резултати от научното изследване ми дават основание да
предложа на уважаемото научно жури на Васил Райчев Райчев да бъде
присъдена образователната и научна степен „доктор”.

24.08.2023 г.

подпис:

/доц. д-р Захари Торманов/

OPINION

from Assoc. Prof. Zahari Emilov Tormanov, PhD, LF of the UNWE, scientific speciality “Civil and Family Law”, professional direction 3.6. “Law”

Regarding: dissertation for the acquisition of the educational and scientific degree “**doctor**” in the *scientific speciality* “Civil Procedure”, professional direction 3.6. “Law” at the LF of the UNWE, “Private Legal Studies” Department

Author of the dissertation: Vasil Raychev Raychev

Topic of the dissertation: “Claims of the creditor in the enforcement proceedings”

Grounds for the submission of the opinion: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation according to Order № 1434/05.06.2023 of the Deputy Rector for scientific research and international cooperation of the UNWE.

HONORABLE MEMBERS OF THE SCIENTIFIC JURY,

By Order № 1434/05.06.2023 of the Deputy Rector for scientific research and international cooperation of the UNWE I am appointed as a member for the defense of the abovementioned dissertation for the acquisition of the educational and scientific degree “doctor”. I was provided with: the dissertation, declaration for authenticity, author’s abstract, publications on the topic, reference for the accomplishment of the minimal national requirements under Art. 2b, para. 2 and 3 of the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act /DASRBA/. After examining the submitted materials, I give the following opinion:

Information about the doctoral candidate

The doctoral candidate has graduated in the speciality “Law”, specialization “Justice” at the Law Faculty of the SU “Sv. Kliment Ohridski” with excellent grades in 2016.

Enrolled as a doctoral candidate in “Civil Procedure” in regular form of education in 2020 at the “Private Legal Studies” Department of the LF of the UNWE. Delisted with the right to defense.

In parallel with his education in “Law” and his doctoral research, the doctoral candidate has been enriching his legal qualification by participating in numerous courses in renowned American and European universities. In the period after graduating in the speciality “Law” so far the doctoral candidate shows sustained interest in publication activity, his publications being in different fields of the private law.

Since 2017 he was a junior attorney-at-law, and since 2019 – an attorney-at-law at the Sofia Bar Association. In the academic year 2021-2022 he is a part-time assistant professor in Civil Procedure Law at the LF of the UNWE.

General characteristics of the submitted dissertation

The submitted dissertation is in a volume of 257 pages and contains: table of contents; introduction; exposition in four chapters; conclusion and bibliography.

The list of the cited literature contains 66 sources in Bulgarian and 19 sources in foreign languages (English, French, Russian and Spanish). 514 footnotes are made. The citations of other scientific views are fairly made, by indicating the author, the source and their exact place.

As a volume and in structural aspect, the dissertation meets the requirements of the DASRBA, the Regulations on the implementation of the DASRBA /RIDASRBA/ and the general standards for such scientific research.

Object of research in the dissertation are two claims, which provide the defense of the creditor in the order proceedings and in the enforcement process, namely the claim under Art. 422 of the Civil Procedure Code /CPC/ and the claim under Art. 464 of the CPC. The chosen topic is actual and of big practical significance. The scientific research is based on the current legal framework and the new court practice, especially

the interpretative practice of the Supreme Court of Cassation /SCC/. The introduction of the order proceedings with the adoption of the new CPC, in force since 01.03.2008, posed many issues before the jurisprudence. Important practical and applied and scientific problems arose also in relation to the legal nature and specifics of one of the claims considered in the dissertation – the claim under Art. 422 of the CPC.

The claim under Art. 464 of the CPC has its “analogue” in the repealed CPC – the claim under Art. 359 of the CPC (rep.). Despite this its complete scientific study in the context of the new legal framework and the development of the court practice has an important scientific and practical significance.

The research is correctly methodologically organized, as the object and the subject of research are outlined and the scientific objectives and tasks are formulated. The methods common for the legal studies are used like the historic and the comparative legal methods, as well as the inductive and deductive method and the legal-dogmatic method.

Evaluation of the scientific and applied research contributions

The doctoral candidate has completed a systematic and quality scientific research by fully analyzing the problematics regarding the examined legal figures. The construction of the reflections, the reasons and the arguments in the defense of the formulated theses show the already developed ability of the author to identify the problems, to build own scientific theses and to argue them.

The systematic study of the two claims, subject of the dissertation, and the correct methodological base have led to achieving the necessary scientific and applied research results of contributory nature. As examples of such could be indicated the following:

1. The complete and systematic study of the claim under Art. 422, para. 1 of the CPC;

2. Considering of the studied legal figures in historical plan and comparison with similar ones under the Civil Procedure Act, the Order Proceedings Act and the CPC (rep.);

3. The view that the claim proceedings under Art. 422, para. 1 of the CPC, when the defendant has died before the claim was brought, shall not be terminated as inadmissible, but the specifics of the proceedings as a continuation of the already initiated order proceedings shall be taken into account – p. 103;

4. The thesis that in case of guarantee the opposition submitted by one of the joint and several debtors suspends the entering into force of the enforcement order towards all the debtors – p. 122;

5. The complete and systematic study of the claim under Art. 464, para. 1 of the CPC;

6. The reflections regarding the assessability of the claim under Art. 464, para. 1 of the CPC and the manner of calculating the due fee. The thesis that the fee shall be defined over the amount of the receivable of the plaintiff-creditor, which would remain unsatisfied if the challenged receivable is included in the distribution, deserves support. This thesis and especially the other possible resolutions of the problem mentioned by the author need, however, a more thorough argumentation – p. 189;

7. The reflections regarding the security need in the claim under Art. 464, para. 1 of the CPC considered in the two hypotheses: 1) when the claim is negative declaratory and is brought within one month from the distribution, and 2) when the claim is condemnatory, brought after this deadline – p. 231;

8. Arguing the liability of the plaintiff when the claim under Art. 464, para. 1 of the CPC is rejected and defining a compensation at the amount of the statutory interest – p. 239;

9. Proposal for precisising the title of the provision of Art. 464 of the CPC by amending it to “Challenging the receivable of a competing claimant”.

Evaluation of the publications of the doctoral candidate

The following publications are indicated in the author's abstract, which were also presented to me:

- The defense of the creditor against the receivable of another competing creditor in the spirit of the first Bulgarian civil procedure laws. – Juridical world, № 1, 2023.

- On the amendment of the claim of the creditor for the existence of the receivable under an issued enforcement order. – Commercial and obligation law, № 5, 2023.

- On the claim of the creditor to challenge the receivable of another competing creditor with a public receivable as a subject. – Administrative justice, № 3, 2023.

The publications are in specialized legal journals with editorial staff. The publications have already made some of the problems included in the dissertation known to the scientific community in the course of the research.

The doctoral candidate also has publications on problems out of the scope of the dissertation, which shows his sustained interest for scientific research.

Evaluation of the author's abstract

The submitted author's abstract consists of 30 pages and is in Bulgarian and English. In the author's abstract the object and the subject of research are correctly indicated, as well as the scientific methodology, and the content of the dissertation is briefly presented. The author has exposed his main theses in the dissertation and the contributions according to his view. Proposals de lege ferenda are also formulated.

Critical notes and recommendations

The dissertation is distinguished by good and precise legal expression and logical construction of the main theses and the supporting arguments. However, some critical notes and recommendations could also be made regarding the dissertation.

Part of the historical review included in the dissertation is not focused enough and some legal figures which have less in common with the examined ones are mentioned.

I find difficult to defend the thesis of the author for nullity of the arbitration clause due to impossible subject if an enforcement order is issued or at least this thesis needs more solid argumentation. The submission of application in the order proceedings shall not become an instrument for circumvention of an arbitration clause arranged between the parties.

I find the exposition on two pages of the views of several authors on the nature of the promissory note (pp. 113-114) an unnecessary deviation.

The thesis of the possibility for the plaintiff-creditor to challenge the receivable of the defendant-creditor due to prescription has a rational “grain”, but needs more solid argumentation. The author himself excludes the possibility for the plaintiff-creditor to rely on rescission of the contract or to claim such, even when there are grounds for it. In a common manner stands the issue of relying on avoidance. The defect in the will of the defendant-debtor does not make the contract a priori invalid. Could the plaintiff-creditor in the proceedings under Art. 464 of the CPC rely on prescription, resp. avoidance of the contract – to me it seems most likely “no”. The opposite thesis needs a very serious reasoning, an attempt for which is present regarding the prescription, while regarding the avoidance – it is only mentioned.

Conclusion and final evaluation

The submitted dissertation meets the requirements of the DASRBA and the RIDASRBA, as it contains scientific and applied research results which represent an original contribution of the candidate to science.

My final evaluation of the dissertation of Vasil Raychev Raychev on the topic “Claims of the creditor in the enforcement proceedings” is **POSITIVE**.

The results reached in the scientific research give me a reason to propose to the honorable scientific jury Vasil Raychev Raychev to be awarded the educational and scientific degree “doctor”.

24.08.2023

signature:

/Assoc. Prof. Zahari Tormanov, PhD/